

تأثیر مدرنیسم بر روند شهرسازی مناطق کوهستانی غرب ایران (نمونه موردی مهاباد)

- 1- دکتر کامران علیزاده آذر عضو هیئت علمی گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد، ایران.
karo.alizadeh@gmail.com
- 2- لایون تدین دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات زنجان، ایران.
Lavin.tadayon@yahoo.com
- 3- فرزانه اقبال لشکر دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد عجب شیر، ایران.
Farzaneh.eghballashkar@gmail.com
- 4- لاله تدین* دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بین المللی جلفا، ایران.
Laleh_td@yahoo.com

چکیده

مدرنیسم به معنی کلمه نوگرایی از ابتدای آفرینش انسان وجود داشته و تا ابد نیز خواهد بود. اما منظور از مدرنیسم یک دوره صد ساله است که از اواخر قرن نوزدهم (حدود سال های 1870) شروع شده و تا ظهور پست مدرنیسم ادامه داشته است. مکتب مدرنیسم جزو تأثیر گذارترین جریان های است که تا به امروز در عالم اتفاق افتاده است.

تلاش نگارندگان بر این بوده است که تأثیر مدرنیسم بر شهرسازی و نحوه رشد شهرهای ایرانی با نمونه موردی شهر مهاباد را بررسی نمایند. در ابتدا سعی شده است که تعریفی برای مکتب مدرنیسم داشته و سپس اثرات این مکتب بر علم شهرسازی مورد مطالعه قرار گیرد. وضعیت خاص شکل زمین در مناطق کوهستانی غرب ایران در کنار فرهنگ ساکنان و اقلیم سرد حاکم بر آن، گونه ویژه ای از مداخلات شهری را می طلبد. مدرنیسم که اصولاً نگرش زمینه گرا به بافت شهر ندارد همان شیوه مداخله در اقلیم سرد و کوهستانی پیش می گیرد که در دیگر اقلیم ها دارد.

صلیب رضاخانی بارزترین عنصر منظر شهر دوره مدرنیستی در ایران آن دوره است. مهاباد از شهرهای مهم اقلیم سرد و کوهستانی غرب ایران است که بافت تاریخی آن توان مقابله با هجوم مدرنیته را از دست می دهد. استخوانبندی شهر چند تکه می شود. خیابان در معنای جدید خود عرض اندام می کند. نه به عنوان فضای شهری که بخواید مردم را در خود جای دهد بلکه به عنوان گره ای ترافیکی، نقش بازی می کند. کاربری های جدید همچون بانک، تماشاخانه و... در جداره خیابان به وجود می آیند.

علیرغم از هم گسیختگی ساختار شهر مهاباد در دوره مدرن، امروزه مناسبات اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی به سمتی پیش می رود که با وجود گسترش شتابان شهر به ویژه در سمت شمال غربی و شمال شرقی آن نه تنها از غنای بافت تاریخی شهر قبل از مدرنیسم نمی کاهد بلکه با ایجاد پل ارتباطی درون بافت جدید حاصل از دوره مدرنیستی سعی در باز نمایش منظر شهر آن دوره با چهره ای جدید دارد.

در مطالعه موردی، به بررسی بافت تاریخی و مرکزی شهر پرداخته و نحوه توسعه بافت را در دوره های مختلف زمانی بررسی کرده است. برای دستیابی به این اطلاعات از روش تحقیقی تاریخی استفاده شده است.